

Ingrid Šabíková

AKRUÁLNY PRINCÍP V REFORME RIADENIA VEREJNÝCH FINANCIÍ NA SLOVENSKU

Abstract: *Accounting system for public administration used in Slovakia till to December 31, 2007 was not accrual based. Its main weaknesses included:*

- *the absence of programmatic monitoring of costs;*
- *absence of the methodology allowing to identify the profit or loss of the accounting entity, i.e. identification based on comparing accrual gains and accrual costs;*
- *absence of the duty to compose and submit (quarterly) financial statements;*
- *absence of the duty of accounting of provision-making and valuation allowances to determine the real value of equity and debt of government administration and territorial self-government;*
- *key principles of IPSAS (International Public Sector Accounting Standard) were not applied.*

For these reasons Slovakia implemented accrual accounting and IPSAS to public administration. Accrual accounting is an important part of the programme financing and European System of Accounts ESA95.

Key words: *public finance, public administration, European System of Accounts (ESA95), accrual based, government accounting.*

JEL: H 83

Úvod

Úlohou fiškálnej decentralizácie je dosiahnuť vyššiu efektívnosť v hospodárení s finančnými prostriedkami. V septembri 1990 došlo na Slovensku k obnoveniu samosprávy na úrovni obcí a v roku 2002 vzniklo osem vyšších územných celkov. Reformou verejnej správy vznikol veľký počet subjektov.¹ Slovenská republika

¹ V prípade účtovných jednotiek (ÚJ) verejnej správy spolu približne 8 000 subjektov. 1. *Ústredná správa* predstavuje 1 270 ÚJ (34 správcov kapitol ŠR a ich rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií – ďalej RO a PO). 2. *Územná samospráva* predstavuje 6 700 ÚJ (2 900 obcí a 8 VÚC a ich RO a PO). 3. *Špeciálnu skupinu VS* tvoria: verejné VŠ, Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, štátne fondy, Slovenský pozemkový fond, FNM, Ústav pamäti národa, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a i. 4. *Ostatné subjekty* zahŕňajú nadácie, občianske združenia a i.

predkladá súhrnné informácie za celú krajinu vo forme výkazov v súlade s metodikou ESA95.² Tieto výkazy sa zostavujú na akruálnom princípe, ktorý sa do konca roka 2007 neuplatňoval v metodike výkazníctva verejnej správy. Tieto subjekty účtovali a postupovali podľa šiestich samostatných účtových osnov. Z dôvodu sprehľadnenia finančných tokov sa od januára 2008 účtovníctvo týchto subjektov zjednotilo a priblížilo k účtovníctvu podnikateľských subjektov, ktoré je založené na akruálnom princípe.

Cieľom príspevku je analýza akruálneho účtovníctva vo verejnej správe, ktorá vyplýva z požiadavky zostavovania súhrnných výkazov za celú krajinu na akruálnej báze. Na základe obsahovej analýzy, množstva zhromaždených údajov a odborných štúdií sú sformulované dosiahnuté výsledky a závery.

1 Formovanie verejnej správy na Slovensku

Zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení došlo k oddeleniu štátnej správy a územnej samosprávy a k zavedeniu tzv. oddeleného modelu verejnej správy na Slovensku [3]. V roku 1990 došlo k zrušeniu krajskej úrovne štátnej správy a miestna štátna správa bola na území Slovenska organizovaná v 38 okresoch a 121 obvodoch. V roku 1996 sa opätovne zaviedla krajská úroveň štátnej správy a došlo k zrušeniu 121 obvodov. Slovenská republika bola rozdelená na 8 krajov a 79 okresov [3]. Vláda SR uznesením č. 230 z 11. apríla 2000 schválila koncepciu decentralizácie a modernizácie verejnej správy, čím odštartovala reformu verejných financií. Jej úlohou je posilnenie postavenia územnej samosprávy, ako aj zvýšenie jej zodpovednosti pri poskytovaní služieb občanom. Zákonom č. 302 z júla 2001 o samospráve vyšších územných celkov bola na Slovensku odštartovaná fiškálna decentralizácia.³ Tento zákon priniesol nové územno - správne členenie a vznikla druhá úroveň miestnej samosprávy v podobe ôsmich vyšších územných celkov.⁴ K januáru 2002 vznikla druhá úroveň miestnej samosprávy nazývaná ako vyšší územný celok.

Zákonom NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode pôsobností z orgánov štátnej správy na VÚC a na miestnu samosprávu, tzv. kompetenčným zákonom,⁵ vznikla

² V metodike ESA95 sa transakcie aktualizujú (aktuálny princíp), časovo sa rozlišujú príjmy a výdavky v okruhu verejných financií.

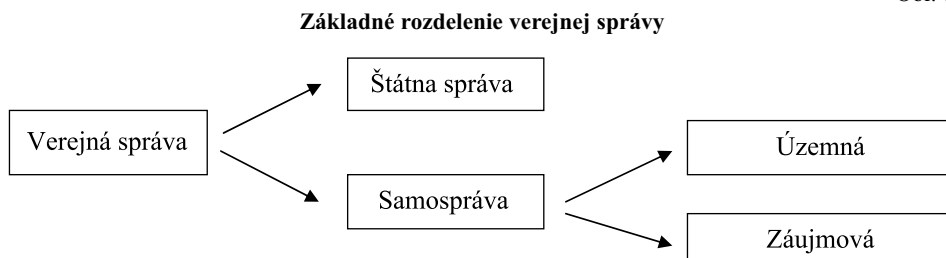
³ Pojem fiškálny federalizmus (FF) je typický pre štáty s federálnym usporiadaním (Nemecko, Rakúsko, USA, Kanada) s viacstupňovým usporiadaním rozpočtovej sústavy. Slovensko je unitárnym štátom (ako napr. Belgicko, Dánsko, Taliansko, Holandsko). FF môžeme definovať ako viacstupňové usporiadanie sústavy verejných rozpočtov a postavenie jednotlivých stupňov, predovšetkým miestnych rozpočtov, pri zabezpečovaní a najmä financovaní verejných statkov.

⁴ Bratislavský samosprávny kraj, Trnavský samosprávny kraj, Trenčiansky samosprávny kraj, Nitriansky samosprávny kraj, Žilinský samosprávny kraj, Banskobystrický samosprávny kraj, Košický samosprávny kraj a Prešovský samosprávny kraj.

⁵ Zákon ukladá postupný prechod pôsobností z ministerstiev, krajských a okresných úradov na samosprávne kraje, mestá a obce.

prvá etapa fiškálnej decentralizácie.⁶ K 1. januáru 2004 došlo k ďalšej zmene usporiadania verejnej správy. Dôvodom bol presun kompetencií zo štátnej správy na samosprávu.

Obr. č. 1

Prameň: [2].

Vláda Slovenskej republiky v roku 2003 schválila dokument *Stratégia reformy riadenia verejných financií* [12].

Medzi najdôležitejšie výsledky, ktoré boli dosiahnuté v reforme riadenia verejných financií, patria [5]:

- programové rozpočtovanie – skvalitnilo informácie o tom, do ktorých oblastí smerujú verejné prostriedky,
- používanie európskej metodiky ESA95,⁷
- inštitucionálno-organizačné zmeny rozpočtového procesu,⁸
- reforma štátneho účtovníctva – nahradenie rôznych systémov účtovníctva jednotným systémom, ktorý je založený na medzinárodných účtovných štandardoch pre verejný sektor.

Na základe požiadaviek Európskej komisie prebieha v súčasnosti zladovanie účtovníctva a výkazníctva verejnej správy v rámci krajín EÚ.⁹ Táto požiadavka

⁶ Z orgánov štátnej správy postupne prechádzali kompetencie na obce na úseku: pozemných komunikácií, vodného hospodárstva, všeobecnej vnútornej správy (vedenie matriky), sociálnej pomoci, územného plánovania a stavebného poriadku, ochrany prírody, školstva, telesnej kultúry, zdravotníctva, regionálneho rozvoja, cestovného ruchu. Z orgánov štátnej správy na VÚC postupne prechádzali pôsobnosť na úseku: pozemných komunikácií, železníc, cestnej dopravy, civilnej ochrany, sociálnej pomoci, územného plánovania, školstva, telesnej kultúry, divadelnej činnosti, múzeí a galérií, knižníc, zdravotníctva, farmácie.

⁷ Podľa metodiky ESA95 (ESA – Európsky systém účtov) sa príjmy a výdavky upravujú podľa časového rozlíšenia a zohľadňujú sa aj pohyby v aktívach a pasívach subjektov verejnej správy s prepojením na systém národných účtov. Táto metodika poskytuje informácie o celkovom hospodárení verejných financií, ktoré sú rozhodujúcimi vstupmi pri analýze rozpočtového hospodárenia verejnej správy a zdrojmi informácií pre investorov.

⁸ Štátna pokladnica (ŠP) od roku 2004 centralizuje finančné toky subjektov verejnej správy. Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity operatívne riadi štátny dlh, čím dosiahla zníženie nákladov. Fiškálnou decentralizáciou sa dotácie smerované do samospráv nahradili vlastnými príjmami samospráv. Povinnými klientmi ŠP sú subjekty štátnej správy.

⁹ Krajiny OECD, ktoré pripravujú finančné výkazy na akruálnom princípe: Fínsko, Švédsko, Francúzsko, Taliansko, Švajčiarsko, Island, USA, Spojené kráľovstvo, Nový Zéland, Grécko, Kanada, Austrália.

nadväzuje na používanie európskej metodiky ESA95. Slovenská republika sa rozhodla implementovať Medzinárodné účtovné štandardy pre verejný sektor (IPSAS)¹⁰ do slovenskej legislatívy. Tieto subjekty zabezpečujú špecifické činnosti, preto je potrebný samostatný súbor účtovných štandardov. Riadenie štátu nie je založené na dosahovaní zisku. Výnosy štátu plynú z vyberania daní, nezávisle od poskytovaných služieb. Do súvahy sa podľa IPSAS zahrňa aj majetok, ktorý štát kontroluje, hoci nie je vlastníkom. Na druhej strane sa v súvahe neprezentuje majetok, pri ktorom je štát síce vlastníkom, ale jeho správou poveril iné subjekty a štát teda nemá priamu kontrolu nad ním [4]. Dlhodobý majetok¹¹ predstavuje významnú zložku aktív účtovných jednotiek verejnej správy. Pre štátnu správu a samosprávu je typické, že väčšina transakcií s dlhodobým majetkom sa neuskutočňuje formou zmeny vlastníctva, ale formou prevodu správy.¹² Európsky účtovný systém bol do roku 2005 založený na peňažných (cash) tokoch.¹³

2 Akruálny princíp v účtovníctve verejnej správy

Na Slovensku subjekty štátnej správy a samosprávy od 1. januára 2008 účtujú podľa novej metodiky, založenej na akruálnom princípe. Výhodami akruálneho účtovníctva sú :

- úplný prehľad o aktívach a pasívach s cieľom vykázat' finančnú pozíciu (súvahu) subjektov verejnej správy,
- viacročný výhľad vo finančných výkazoch,
- efektívnejšie riadenie (rozhodovanie) na základe zrozumiteľných informácií,
- efektívnejší audit vďaka súvislým záznamom (tvorba integrovaného informačného systému).

Subjekty štátnej správy a samosprávy účtujú o časovom rozlišovaní nákladov a výnosov v účtovej skupine 38 [8]. Účtová skupina 38 slúži na účtovanie nákladov a výnosov do toho účtovného obdobia, s ktorým vecne a časovo súvisia, čím

¹⁰ Skratka IPSAS z ang. International Public Sector Accounting Standards, v preklade Medzinárodné účtovné štandardy pre verejný sektor.

¹¹ *Dlhodobý majetok* v rozpočtových organizáciách, v príspevkových organizáciách, v obciach a vo vyšších územných celkoch sa vykazuje v *súvahe* na strana aktív ako neobežný majetok.

¹² V zmysle § 22 ods. 5 opatrenia MF SR, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre RO, PO, štátne fondy, obce a VÚC, sa dlhodobý majetok nadobudnutý bezodplatne pri prevode správy oceňuje cenou, ktorou sa doteraz viedol v účtovníctve. Prevodom správy majetku (SM) štátu sa nemení vlastníkom (je ním štát – SR), môže ísť o prevod z jednej štátnej rozpočtovej organizácie (ŠRO) na inú ŠRO v pôsobnosti toho istého zriaďovateľa, prevod z jednej ŠPO na inú ŠPO v zriaďovateľskej pôsobnosti toho istého zriaďovateľa, prevod z jednej ŠRO na inú ŠRO v zriaďovateľskej pôsobnosti iného zriaďovateľa.

¹³ V Európskej únii bol zavedený nový účtovný systém. Účtovná závierka za rok 2005 bola pripravená na základe nových účtovných pravidiel.

sa zabezpečuje aktuálny princíp účtovníctva a nezávislosť jednotlivých účtovných období) [1].

Tab. č. 1

Časové rozlišovanie nákladov a výnosov

Účel časového rozlíšenia	Účet	Bežné obdobie	Budúce obdobie
<i>Náklady:</i> Náklady budúcich období	381	výdavok	náklad
Komplexné NBO	382	výdavok	náklad
Výdavky budúcich období	383	náklad	výdavok
<i>Výnosy:</i> Výnosy budúcich období	384	príjem	výnos
Príjmy budúcich období	385	výnos	príjem

Prameň: [1].

V porovnaní s účtovnými jednotkami podnikateľmi je náplň pasívneho účtu 384 – Výnosy budúcich období – u subjektov verejnej správy širšia. Na účte 384 – Výnosy budúcich období – účtovné jednotky štátnej správy a samosprávy účtujú aj o transferoch (príspevkoch, dotáciách, grantoch) od iných účtovných jednotiek, okrem transferov od zriaďovateľa. Účtová skupina 35 – Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy – slúži na zúčtovanie transferov (dotácií, príspevkov, rozpočtových bežných výdavkov, rozpočtových kapitálových výdavkov, grantov). U prijímateľa¹⁴ sa prijaté transfery účtujú ako časovo rozlíšený výnos na účtoch účtovných skupín 68 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov – v štátnych organizáciách a príspevkových organizáciách a 69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov – v obciach, vyšších územných celkoch a v rozpočtových organizáciách a v príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo vyšším územným celkom [8]. U poskytovateľa sa poskytnuté transfery účtujú ako časovo rozlíšený náklad na príslušných účtoch účtovej skupiny 58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov.

Tabuľka č. 2 zobrazuje aktuálny princíp v podobe účtovného zobrazenia časovo rozlíšeného výnosu na účte 682 – Výnosy z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu.

¹⁴ Účtovanie transferov závisí od toho, či ide o účtovanie z pohľadu prijímateľa alebo poskytovateľa transferu.

Tab. č. 2

**Obstaranie prístroja v ŠRO
z kapitálového transferu od zriaďovateľa¹⁵**

Účtovný prípad	Suma v tis. eur	MD/D
Faktúra od dodávateľa	100	042/321
Úhrada FA z výdavkového rozpočtového účtu	100	321/225
Zúčtovanie transferu so vznikom výdavkov	100	352/353
Zaradenie prístroja do stavu majetku	100	022/042
Účtovné odpisy	25	551/082
Vo výške odpisov zúčtovanie transferu do výnosov	25	353/682
Zúčtovanie konečného stavu účtu 225 na účet 352 ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná zvierka	100	225/352

Vo vecnej a časovej súvislosti so vznikom výdavkov na účte 225 – Účet štátnych rozpočtových výdavkov – dôjde k *čerpaniu kapitálového transferu* z účtu 352 (zúčtovanie z financovania zo štátneho rozpočtu) na účet 353 – Zúčtovanie transferov štátneho rozpočtu. Zúčtovaním transferu ŠRO vznikol vzťah k zriaďovateľovi na účte 353 (352/353). Postupne ako dlhodobý majetok účtovná jednotka odpisuje, súbežne so vznikom odpisov, ktoré sa účtujú do nákladov, ŠRO postupne účtuje vo vecnej a časovej súvislosti rozpustenie nákladov na účte 551 – Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku do výnosov na účet 682 – Výnosy z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu. Zúčtovanie (rozpúšťanie) účtu 353 – Zúčtovanie transferov štátneho rozpočtu – bude trvať niekoľko rokov, v závislosti od doby odpisovania dlhodobého majetku.

Obstaranie prístroja v ŠRO z kapitálového transferu od zriaďovateľa sa prejaví len vo výkaze súvaha ako prírastok aktív (022) a zároveň ako zvýšenie vzťahu k zriaďovateľovi.

Previazanosť na Súvahu

Aktíva	Súvaha	Pasíva
022	75 353	75
	75	75

¹⁵ *Vysvetlivky k účtom:* 042 – Obstaranie dlhodobého hmotného majetku, 321 – Dodávateľa, 225 – Účet štátnych rozpočtových výdavkov, 352 – Zúčtovanie z financovania zo štátneho rozpočtu, 353 – Zúčtovanie transferov štátneho rozpočtu, 022 – Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí, 551 – Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku, 082 – Oprávky k samostatným hnutelným veciam a súborom hnutelných vecí, 682 – Výnosy z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu.

Obstaranie dlhodobého majetku neovplyvní výsledok hospodárenia štátnej rozpočtovej organizácie, keďže vo vecnej a časovej súvislosti so zaúčtovaním nákladov dôjde k rozpusteniu odpisov do výnosov.

Previazanosť na Výkaz ziskov a strát

		Výkaz ziskov a strát	
Náklady – účet 551	25	Výnosy – účet 682	25
Rozpustením nákladov do výnosov	0		0 (nula)

Od januára 2008 rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, obce a vyššie územné celky zisťujú výsledok hospodárenia porovnaním nákladov a výnosov.¹⁶ Na konci roka konečné stavy nákladov a výnosov sa prevedú na uzávierkový účet 710 – Účet výsledku hospodárenia.

3 Súhrnná účtovná závierka verejnej správy

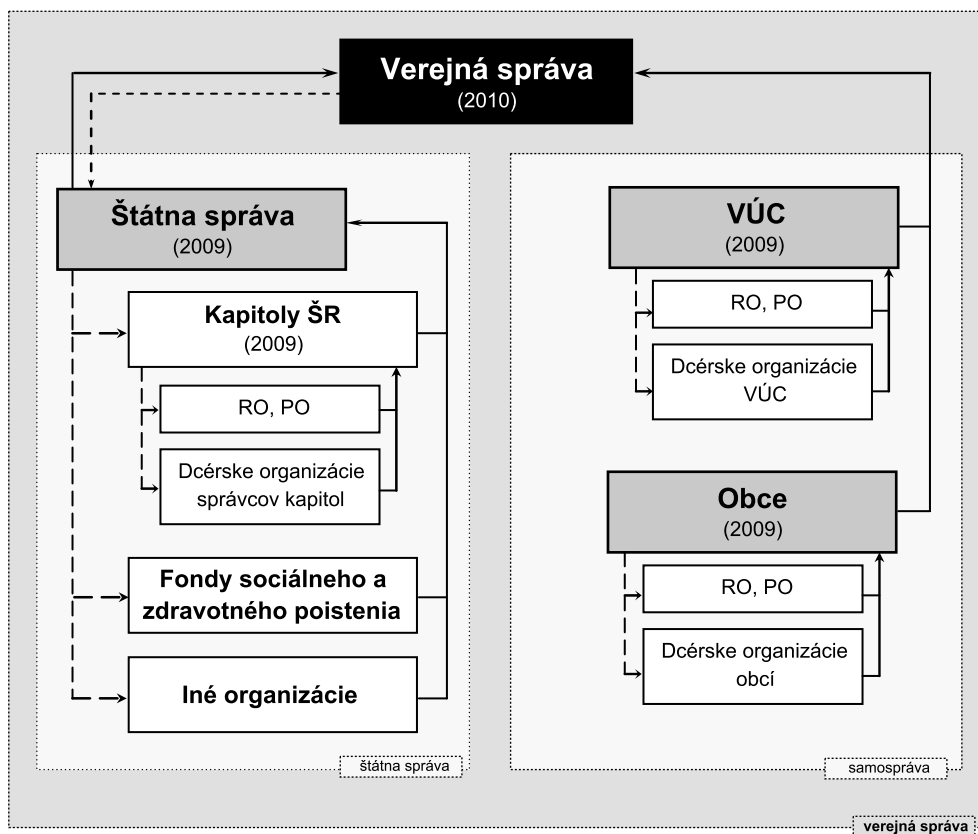
Od roku 2008 štátne rozpočtové a štátne príspevkové organizácie, ako aj rozpočtové a príspevkové organizácie samosprávy zostavujú individuálnu účtovnú závierku [9].¹⁷ V zmysle opatrenia [10] účtovné jednotky verejnej správy budú za účtovné obdobie 2009 prvýkrát zostavovať konsolidovanú účtovnú závierku, v nadväznosti na zámer zostaviť od roku 2010 súhrnnú účtovnú závierku verejnej správy (obr. č. 2).

Účtovné jednotky verejnej správy za účtovné obdobie 2009 prvýkrát zostavujú konsolidovanú účtovnú závierku v zmysle opatrenia MF SR č. MF/27526/2008-31. V súvislosti s konsolidáciou sa do zákona o účtovníctve [7] zaviedli pojmy materská účtovná jednotka a dcérska účtovná jednotka. Materskou účtovnou jednotkou je obec, VÚC a správcovia rozpočtových kapitol (zriaďovatelia RO a PO). Každá zriadená RO a PO je dcérskou účtovnou jednotkou pre svojho zriaďovateľa.

¹⁶ Do roku 2007 účtovné jednotky verejnej správy zostavovali saldá. Nesúlad medzi výdavkami a nákladmi pomocou uzávierkového účtu 964 – Saldo výdavkov a nákladov rozpočtového hospodárenia (slúžil pre výdavkový okruh) a účet 965 – Saldo príjmov a výnosov rozpočtového hospodárenia (slúžil pre príjmový okruh).

¹⁷ Vo výkaze Súvaha subjekty verejnej správy vykazujú vlastné imanie, súčasťou ktorého je výsledok hospodárenia (A.III). Výkaz ziskov a strát (príloha č. 2 k opatreniu č. MF/25755/2007-31 VZOR Výkaz ziskov a strát Úč ROPO SFOV 2-01) je jednotný pre všetky subjekty štátnej správy a samosprávy. Podľa novej metodiky poznámky sú rozšírené na deväť častí, a to: 1. Všeobecné údaje, 2. Informácie o účtovných zásadách a účtovných metódach, 3. Informácie o údajoch na strane aktív súvahy, 4. Informácie o údajoch na strane pasív súvahy, 5. Informácie o iných aktívach a pasívach, 6. Informácie na podsúvahových účtoch, 7. Informácie o výnosoch a nákladoch, 8. Informácie o skutočnostiach, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka do dňa zostavenie účtovnej závierky a 9. Vzorové tabuľky pre vykazovanie údajov.

Súhrnná účtovná zvierka verejnej správy

Legenda:

— → vzťah ovládania (smerom k ovládanému subjektu)

→ informačný tok (subj. zasiela účtovné výkazy a konsolidačný balík)

subj za subjekt sa v danom roku zostaví konsolidovaná účtovná zvierka podľa procedúr IPSAS 6, 7 a 8

subj za subjekt sa v danom roku zostaví súhrnná účtovná zvierka

Prameň: [11].

Účtovná závierka v § 17 zákona o účtovníctve [7] je definovaná ako štruktúrovaná prezentácia skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, poskytovaná osobám, ktoré tieto informácie využívajú.¹⁸ Informácie z účtovnej závierky musia byť pre používateľov užitočné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.

Od roku 2009 správcovia kapitol (34 správcov), obce a VÚC prejdú na konsolidované účtovné závierky. Za ústrednú správu ako celok bude konsolidovaná účtovná závierka zostavovať Ministerstvo financií SR. Od roku 2010 je predpoklad prechodu na súhrnnú účtovnú závierku celej verejnej správy [11].

Konsolidovaná súvaha v porovnaní so štruktúrou individuálnej súvahy obsahuje špecifiká, ktoré vyplývajú z konsolidácie [6]. V konsolidovanej súvahe je v dlhodobom nehmotnom majetku doplnená položka goodwill z konsolidácie kapitálu (+/- alebo negatívny goodwill) a vo vlastnom imaní sú doplnené podiely iných účtovných jednotiek (A. IV).

Konsolidovaný výkaz ziskov a strát je doplnený o pripadajúci podiel iných účtovných jednotiek (t. j. spoločných a pridružených účtovných jednotiek) na výsledku hospodárenia. Poznámky ako tretia súčasť účtovnej závierky sú doplnené o informácie vyplývajúce z vyššie uvedených zmien vo výkaze konsolidovanej súvahy a konsolidovaného výkazu ziskov a strát.¹⁹ V súvislosti s rozpočtovým procesom je ďalším špecifikom subjektov verejnej správy zostavovanie a predkladanie finančných výkazov.²⁰

Záver

Implementácia akruálneho účtovníctva vo verejnej správe a Medzinárodných účtovných štandardov pre verejný sektor v rámci reformy riadenia verejných financií na Slovensku predstavuje hlavný krok k úplnej transparentnosti výkazníctva. Subjekty štátnej správy a samosprávy uplatňujú akruálny princíp v účtovníctve od 1. januára 2008. Účtovníctvo sumarizuje výsledky hospodárenia subjektov verejnej správy a tým poskytuje dôležité informácie pre riadenie verejných financií. Za účtovné obdobie 2009 obce, vyššie územné celky a správcovia rozpočtových kapitol zostavujú konsolidovanú účtovnú závierku.²¹

¹⁸ Účtovná závierka poskytuje verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, ako aj o finančnej situácii účtovnej jednotky.

¹⁹ Informácie o vykázanom goodwille, o opise konsolidovaného celku a o použitých metódach konsolidácie pri jednotlivých účtovných jednotkách.

²⁰ Na základe Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. novembra 2007 č. MF/20414/2007-31, ktorým sa ustanovuje usporiadanie, obsahové vymedzenie, spôsob, termín a miesto predkladania informácií z účtovníctva a údajov potrebných na účely hodnotenia plnenia rozpočtu verejnej správy.

²¹ 34 správcov kapitol ŠR, 2 900 obcí a 8 samosprávnych krajov.

Literatúra

- [1] CENIGOVÁ, A.: *Podvojný účtovníctvo podnikateľov – praktická príručka*. Bratislava: GENIGA, s.r.o., máj 2009 (desiate aktualizované a doplnené vydanie), s. 227-229, ISBN 978-80-969946-1-8.
- [2] NEUBAUEROVÁ E. a kol.: *Financie územnosprávnych celkov*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2006, s. 40. - ISBN 80-225-2225-2.
- [3] NIŽŇANSKÝ, V.: *Verejná správa na Slovensku*. Bratislava: Úrad vlády SR, 2005, s.11-13. ISBN 80-969459-4-7.
- [4] STEIDLOVÁ, J.: Medzinárodné účtovné štandardy pre verejný sektor a príprava na zavedenie Centrálného účtovníctva štátu v ČR. In: *Účtovníctvo. Audítorstvo. Daňovníctvo v teórii a praxi*, 2006, č. 12 –Bratislava: Vydavateľstvo SÚVAHA, s. 474 – 478, ISSN 1335-2024.
- [5] ŠABÍKOVÁ I.: Aktuálne otázky štátneho účtovníctva a výkazníctva v reforme riadenia verejných financií. In: *Integračný proces a jeho vplyv na verejné a podnikateľské financie. Zborník príspevkov z IX. medzinárodnej vedeckej konferencie*. 13. december 2007. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2008, s. 448-449. - ISBN 978-80-225-2583-1.
- [6] ŠABÍKOVÁ, I.: Aktuálne otázky štátneho účtovníctva a výkazníctva na Slovensku. In: *Teoretické a praktické aspekty verejných financií [elektronický zdroj] XIV. ročník medzinárodnej odbornej konferencie*, 3.–4. dubna 2009. Praha : Nakladateľstvo Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1513-7.
- [7] Zákon NR SR č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších zákonov.
- [8] Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. augusta 2007 č. MF/16786/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky (uverejnené vo Finančnom spravodajcovi 9/2007).
- [9] Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 5. decembra 2007 č. MF/25755/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek *individuálnej účtovnej závierky*, termíny a miesto predkladania účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky.
- [10] Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 17. decembra 2008 č. MF/27526/2008-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o metódach a postupoch konsolidácie vo verejnej správe a podrobnosti o usporiadaní a označovaní položiek *konsolidovanej účtovnej závierky vo verejnej správe* (uverejnené vo FS č. 1/2009).
- [11] http://www.finance.gov.sk/Documents/1_Adresar_redaktorov/Vinceova/Projekt_ZJSU/Porad_sluzby/Priebezna_sprava_1.pdf Projekt: Poskytnutie poradenských služieb na zlepšenie účtovných a výkazníckych systémov verejných financií. Priebežná správa 1, Bratislava, 5. jún 2006/.
- [12] [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/02E3E8F278BAD5EDC125703B00317BD0/\\$FILE/vlastnymat.doc](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/02E3E8F278BAD5EDC125703B00317BD0/$FILE/vlastnymat.doc). / Správa o realizácii reformy riadenia verejných financií, dokument Úradu vlády/.